Horváth Péter

Kutyaszótár

Két kimaradt fejezet

Aztán van még a *nem*, amit Péter mond mindenre, ha színházban rendez.

– Jaj, Cincili...! – sóhajtott Gabi, amikor Péter elindult otthonról az olvasópróbára. – Nehéz idők várnak!

– Péterre? – kérdeztem.

– Miránk – felelte.

– Miért? Mi nem rendezünk.

– Nem kislányom, de ő majd rendez minket.

– Mi is szerepelni fogunk a színdarabjában?

– Nem fogunk. Te azért nem, mert a darabban nem szerepel kutya, és ha szerepelne, akkor se nem engedném, hogy te legyél az. Én meg azért nem, mert nem engem kért fel a női főszerepre, hanem a Majtényi Nórát, aki alacsony és dagadt. A színház mindenki eszét elveszi.

– Te sokat szerepelsz, mégis normális vagy!

– Ez kedves tőled, de sajnos nem így van. Sokkal hiúbb vagyok, mint a normálisok, százszor érzékenyebb, ezért kiszámíthatatlanabb. Néha határozott, máskor ingatag, de mindig kiszolgáltatott, mert mindenáron tetszeni akarok. Minden színész ilyen. De a rendezők még nálunk is rosszabbak.

– Miért?

– Mert azt képzelik, hogy ők találták fel a spanyolviaszt!

– Ezt nem értem.

– Majd megérted, ha megjön a próbáról.

Őrült izgatott lettem. Jöttem-mentem, pörögtem-forogtam, minden kinti zajt megugattam. Végre megérkezett. Egy fejjel magasabbnak látszott, mint amikor elment. Fülig ért a szája.

– Hoztál? – kérdeztem.

– Mit?

– Hát spanyolviaszt!

– Gabi! – kiáltott. – Mivel beszélted tele a fejét a kutyának?

– Én? – ringott elő Gabi. – Semmivel!

– Akkor miért mond olyasmit, amiről fogalma se lehet?

– Hogy te elmagyarázd! – feleltem Gabi helyett.

– Nem érek rá hülyeségekre. Hullafáradt vagyok. Abban a kurva színházban mindent nekem kell. Mintha én volnék a kellékes, az ügyelő, a súgó. Semmi nem működik nélkülem. Ezt a fogast tegyétek át a komód mellé!

– Miért? – kérdezte Gabi döbbenten.

– Mert ott jobb helyen lesz!

Hat hét alatt hétszer rendeztette át velünk a lakást, és amikor Gabi végül mindent bútort visszacsempészett az eredeti helyére, Péter azt mondta:

– Na, ugye, hogy jobb lett?!

Bármit mondtunk neki vagy kérdeztünk tőle, mindenre nemmel válaszolt.

– *Nem* esik az eső, csak szitál és csepereg!

Megjegyzem, egész nap zuhogott.

– *Nem* péntek lesz holnap, hanem szerda, harmincegyedike!

Pedig csütörtök volt és november, harminc napos.

– *Nem* és *nem*! – ismételgette. – Hányszor mondjam, hogy *nem*? *Nem* ebédelek, és *nem* alszom délután, mert *nem* érek rá!

A harmadik főpróbanapon kora reggel elment.

Korán is érkezett.

– *Nem* lesz bemutató holnap! – közölte leverten. – A Majtényi Nóri lebetegedett.

– Szülni fog? – ámult Gabi.

– *Nem*! – förmedt rá Péter. – Hogy kérdezhetsz ilyen hülyeséget?

– Ha egy nő lebetegszik, szívem, az azt jelenti, hogy elkezdődtek a szülési fájdalmai.

– Nóri kovidos lett! *Nem* kapott levegőt!

– A színpadon?

– Dehogy a színpadon! Már otthon rosszul lett! Kórházba vitték! A mentőben zokogva hívott fel.

– Szegény – pillogott Gabi. – Annyira sajnálom. Nem tud valaki helyette beugrani?

– *Nem* tud! Hogy tudna? Harminc oldalnyi szövege van! Táncol és énekel! Rajta kívül egyedül én tudom kívülről azt a rohadt szerepet!

– Hát akkor játszd el te! – mondta Gabi.

Péter szája tátva maradt.

– *Nem*... – szólalt meg végül. – *Nem* is képtelenség... Dustin Hoffman is játszott női szerepet... A középkorban pedig – fordult felém –, amikor az olaszok használni kezdték a spanyol pecsétviaszt a korábbi méhviasz helyett, amiben sellak volt, a spanyolban viszont egy Kelet-Indiából származó gyantaféle, nem növényi eredetű, hanem a fákon élő lakktetű váladékából előállított anyag, nos – fordult Gabihoz –, a tizenhatodik században még férfiak játszották a női szerepeket, ahogy Shakespeare-nél is...

– Akinek térdig ért a tenger! – vakkantottam.

Gabi is megszólalt.

– Neked viszont a fejed búbjáig ér, szívem... – mondta Péternek.

– Micsoda?

– Hát a spanyolviasz! Biztos azért nem látsz a szemedtől.

– Mégis mi az ördögöt kellene látnom?!

– Igaz, hogy én magas vagyok és karcsú, nem kövér törpe, mint szegény Majtényi Nóra... de estére simán megtanulom azt a harminc oldalt, és talán kicsivel hitelesebb lennék nálad egy női szerepben...

– *Nem*! – kiáltott Péter. – Arról szó se lehet! Ha Nórika megtudja, bele is halhat!

De nem halt bele, mert már délután kijött a kórházból. Kutya baja sem volt, csak nem volt kedve a reggeli főpróbához aznap. Az előadásnak sikere lett, de Péter még hetekig mindenre nemet mondott otthon.

– A rendezés súlyos betegség, Cinci – súgta Gabi nekem. – Sokáig tart, amíg kigyógyulsz belőle. Van, akinek soha nem sikerül. De mi majd segítünk Péternek, ugye?

– *Nem*! – ugattam, hogy egy kicsit én is rendezzek.

*

A *randalír* nem csak csúnya, öreg királyt jelent, akiről Shakespeare írt hosszú színdarabot, és a színházban Petrenkó Imre játszotta, hanem engem is, amikor bolond jókedvemben összerohangálom a szobákat, megmozdítok minden mozdíthatót, a Mama által hímzett díványpárnákból kihúzom a szálat, feldöntöm a pálmát, és darabokra tépem a tévépokrócot. Ha rám jön a hoppáré, ahogy Gabi mondja, bolondabb vagyok Lear bolondjánál, akit Bodnár Sanya egy istennek se tud eljátszani.

– A szereposztás totális tévedés! – panaszolta Gabi az olvasópróba után. – Petrenkó soha nem lesz képes megtanulni annyi szöveget. Bodnár Sanya meg nem bolond, hanem totál hülye.

– Ne törődj velük – mondta neki Péter –, az a rendező dolga. Az a fontos, hogy te káprázatos leszel!

– Hogy lennék káprázatos egy gonosz öreg banya egysíkú, ócska szerepében?

– Goneril nem banya. Ő a király középső lánya, nem?

– A legöregebb! Ha Lear őszhajú, szenilis vénember, akkor a legidősebb lánya fix, hogy ötven éves!

– Te meg ötvenhárom vagy.

– Na, ugye, hogy nem való nekem! Cordéliát sajnos nem játszhatnám, mert ahhoz tényleg nem vagyok már elég fiatal, pedig alkatilag az illene hozzám. Naiv és őszinte. A középső lány szerepét is el tudnám

fogadni, mert az bonyolult, talányos karakter. De azt, persze, Máthé Zsuzsi kapta, pedig idősebb nálam hat hónappal. Próbáltam beszélni erről a Bereczki Somával, de az is teljesen hülye.

– Ki az a Bereczki Soma? – kérdezte Péter.

– Ő rendezi a Leart.

– A múltkor nem azt mesélted, hogy ezt a Somát tartja a szakma a legígéretesebb fiatal színházrendezőnek?

– Milyen szakma? Már régen nincs szakma! Szétverték a seggnyaló tehetségtelenek. Különben is, mit tudhat egy ilyen fiatal kölyök Shakespearről?

Meg fog buktatni!

– Ugyan, szívem! – nyugtatta Péter. – A világirodalom egyik legjobb női szerepét kaptad! Miért buknál meg benne?

– Mert Goneril egyszerűen gonosz! – fakadt ki Gabi. – Én viszont egy jó ember vagyok! Nincs bennem semmi rossz, gonosz vagy kegyetlen.

Alig telt el egy hét, villámló szemmel jött-ment a lakásban.

– Miért nem mosogattatok el? Olyan büdös van itt, mint egy disznóólban! A kutyát nem vitted le, naná, hogy ideszart!

– Sose tennék olyat! – tiltakoztam.

– És mit keres a földön a fekete kombiném?

– Leeshetett, mikor teregettem – felelte Péter.

– Hogy mit csináltál?!

– Főzök, mosok, takarítok, szívem. Mintha én volnék a te feleséged...

– Hányszor kértelek, hogy ne mosd együtt a sötét ingeiddel az én fehérneműmet!

– Bocsánat, de ez a kombiné fekete!

– Sokra megyek a bocsánatkéréseteckel! – Gabi becsörtetett a hálószobába, becsukta az ajtót, pedig sose zárt ki minket.

– Mi baja van? – kérdeztem Pétert.

– Semmi, Kjútya, semmi! Gyere, lemegyünk sétálni! Hagyjuk, hadd pihenjen. Mire hazaérünk, kialussza magát, és megint a régi lesz!

Körbecsatangoltuk a fél kerületet.

Gabi dúlva-fúlva fogadott minket.

– Egy percet se aludtam! A szomszéd kínai egész délután fúrta a falat! Az idegeimre megy! A folyosón bezzeg nem köszön, csak bámul rám a ferde, kínai szemével.

– Ne zsidózz! – mondta neki Péter. – Te aztán végképp ne!

– Hogy mit ne csináljak?!

– A kínai is ember. Nem tud még magyarul, azért nem szólal meg.

– Te viszont szuperül nézel ki! – mondtam Gabinak, hogy jókedve legyen.

– Te is hízol – förmedt rám. – Ne adj neki este, csak egy fél adagot! – mondta Péternek.

– Este te vagy a soros, szívem. Majd te megeteted.

– Mától nem! Az a nyikhaj esténként is próbálni akar. Nem tudom, minek. Petrenkó azt se tudja, hol van. A saját szövegét se ismeri fel. Az új súgó nem képes súgni, mert nem tud olvasni. Diszlexiás, ráadásul dadog. A hülye Sanya meg azt találta ki, hogy a Bolond hátrálva jár, így valakinek folyton nekimegy. Cordélia forgatja a szemét, Regan szipog. Mindegy. Későn jövök. Aludjatok a nappaliban.

– A nappaliban?! – kérdezte döbbenten Péter.

– Ha kihúzod a kanapé fiókját, mindketten elfértek rajta.

– De miért, az Isten szerelmére?!

– Mert mindig rám fekszel álmodban. Legalább éjszaka pihennem kell.

Az ajtóban felugrottam a szokásos búcsúpuszinkra.

Ellépett előlem.

– Jaj, Cincili, ne nyálazz össze!

És elviharzott.

Péter a nappaliban ágyazott este.

– Minden rosszban van valami jó! – próbált vigasztalni. – Végre a nagy tévét nézhetjük mindketten. Van a Szkájon egy remek sorozat a Naprendszerről, dupla részekkel. Most megtanulhatod a bolygók nevét.

Újabb két hét múlva Gabi sírva érkezett haza a próbáról.

– Goneril nem gonosz, hanem boldogtalan! Akárcsak én.

– Főztem vacsorát! – vigasztalta Péter. – Sült kacsacombot, narancscsal, ahogy szereted.

– Azt akarod, hogy még jobban meghízzak?

– Miért akarnék ilyet?

– Különben szusit hoztál volna.

– Nem volt szusi a boltban.

– Vagy csak nem jutott eszedbe!

– Miért ne jutott volna?

– Mert csak magadra gondolsz meg a hülye szótárodra.

– Nem az övé! Kettőnké! – ugattam.

– Mindegy –, legyintett Gabi –, megszoktam már, hogy engem mindenből kihagytok. Mintha a világon se volnék.

Péter a legszebb tányérunkat tette elé a konyhaasztalra.

– Ha nem kéred a kacsát, vettem sovány sonkát, zöldpaprikát, friss kenyeret...

– Nem kell! Tudod, hogy nem eszem se sonkát se kenyeret! Háromszázszor elmondtam már neked. Persze, amit én mondok, az senkit nem érdekel.

– Akkor mit kérsz?

– Kolbászt adj neki – mondtam – borotvapengével.

– Mit ugatsz, te büdös?!

– Te mondtad, hogy a boldogtalan öregasszonyok pengét tesznek a kolbászba a Pollack Mihály téren.

– Arra vagyok csak jó, hogy gúnyoljatok? Péteren nem csodálkozom, régen elhidegült tőlem. De hogy te is, Cinci...

– Milyen marhaság ez? – kérdezte Péter. – Honnét veszed, hogy elhidegültem?

– Több, mint két hete nem alszol velem.

– Te kérted, hogy a nappaliban...

– Mindegy – legyintett Gabi. – Legalább egy pohár vizet adj, ha már éheztettek....

Este visszaköltözünk a hálóba. Reggelre Gabi áthurcolkodott tőlünk Eszter szobájába, amit raktárnak használunk.

– Ez jut nekem... – Gabi a tépett tévépokróc alatt didergett. – Biztos megérdemlem.

Eljött a premier napja. Tudtam, hogy sokáig egyedül leszek, mert minden bemutató után hajnalban szoktak hazajönni. Hacsak Gabi ma világgá nem megy. Azt mondta reggel, miközben aludttejet kent az arcára, szemére meg két uborkakarikát tett, hogy nem éli túl az esti szégyent, mert olyan rossz lesz a lelki alkatától is idegen szerepben, hogy jobb, ha világgá megy. Mielőtt elindultak az előadásra, Péter bekapcsolta nekem a kistévét a hálószobában, és megengedte, hogy az ágyukból nézzem. Állatos műsor ment, medvék halásztak benne, aztán púpostevék jöttek, meg argentin pókok, aztán egy sivatagi róka, aztán elaludtam.

Arra ébredtem, hogy a konyhában nevetnek.

Kisompolyogtam.

Sötét volt az előszobában. A padlón valamik hevertek. Hosszan szaglásztam. Péter zakója, nadrágja, Gabi méregdrága fehér estélyije... A konyha küszöbén gyökeret vert a lábam. Ezek ketten összeölelkezve, meztelen táncoltak a konyhaablakon besütő holdfényben.

– Tényleg tetszettem? – búgta Gabi.

– Gonosz voltál és boldogtalan, keserű és édes.

– Elég bonyolultan?

Péter válasz helyett a nyakába csókolt, én meg a küszöbről visszatolattam, hogy ne lássak olyasmit, ami nem való egy tisztességes ebnek.